

Lärarhandledning

**FÖRBEREDELSE &
STRUKTUR**

debatt
SPELEN

MÅL

Eleven ska få en djupare förståelse för textdisposition, konstruktionen bakom både separata argument och argumentationskedjor samt vikten av att skapa argument efter den specifika retoriska situationen och publiken. Målet med lektionen är också att eleven ska förstå vikten av samarbete och det positiva med att genomarbeta texter.

SYFTE/SAMMANFATTNING

Genom att omarbeta och vidareutveckla redan skapade argument *tillsammans med andra* kommer eleven att dels få en djupare förståelse för den röda tråden i en argumentation samt se potentialen i att arbeta igenom ett tal eller text flera gånger. Syftet är att eleven ska få en ännu bättre förståelse för hur man hela tiden måste förhålla sig till publik och möjliga motargument för att vara övertygande. Eleven ska även förstå vikten av att argumenten hänger ihop och att alla delar i ett tal eller en text har en funktion som är av vikt för den röda tråden.

FÖRBEREDELSE

- Läs igenom materialet
- Förbered för gruppuppgiften: dela in klassen i samma grupper som under lektion 3, frånvarande från lektion 3 får ansluta till de redan befintliga grupperna.
- Påminn eleverna om att de ska ha med sig sin argumentation från lektion 3.

MATERIAL

Dator alternativt surfplatta med tangentbord, manus, skriv ut stenciler från lektion 2 och 3 till eleverna alternativt att eleverna själva tar med sig stencilerna från lektion 2 och 3 som stöd för uppgiften, elevernas argumentation från lektion 3.

VAD BETYDER SYMBOLERNA?

ÖVNING

Ett praktiskt moment.

DISKUSSION

Diskussion i större eller mindre grupp.

MANUS FÖR LÄRARE

Kan läsas rakt av eller användas som faktaunderlag.

TIPS

Idéer om hur undervisningen kan anpassas, utökas, och liknande.

HUR BYGGER MAN UPP EN ARGUMENTATION?

Idag kommer vi att fortsätta arbeta med de för- och motargument som ni skapade under förra lektionen. I samma grupper som förra gången ska ni diskutera era argumentation ytterligare en gång. Tack vare att era motdebattörer visade hur man skulle kunna bemöta era olika ståndpunkter har ni nu fått massor med perspektiv på hur ni skulle kunna förbättra ert tal. Tänk på det ni lärde er under förra lektionen och helt enkelt vidareutveckla er struktur, ni kanske till med vill skriva helt nya argument.

Men först ska ni få ytterligare lite tips på hur ni kan gå tillväga. Den finns nämligen ytterligare verktyg att presentera från retoriken som alldeles säkert kommer att hjälpa er i processen.

Ett av problemen när man skriver ett tal är något som ni säkert har tänkt lite på och även diskuterat i grupperna: *hur ska man egentligen få folk att lyssna och komma ihåg argumenten och tesen?* Ibland säger politiker i intervjuer att de missförstått i en debatt: "det jag egentligen menade fick ingen uppmärksamhet utan nu fokuserar ni bara på det här istället. Jag menade ju egentligen att..."

Det är här den klassiska retoriken kommer in med tips igen, nämligen hur man ska ordna upp sina argument för att åhörarna ska minnas "rätt saker" från talet eller texten. Det jag nu ska presentera är någonting som ni kanske redan är bekanta med, det här är nämligen ett format som ni kan ha användning av i flera ämnen när ni till exempel har skrivit en uppsats eller en artikel.

RETORISKA MALLAR SOM HJÄLPMEDEL FÖR HUR EN ARGUMENTATION SKA SE UT

Det finns en retorisk mall för hur man bör ordna sina argument för att talet ska bli så effektivt som möjligt. Men det handlar inte bara om hur man sorterar sina argument, det handlar också om hur resten av talet ser ut. Nyckel är att det ska finnas en röd tråd genom texten men den här mallen hjälper er också med att skyddar er själva mot möjliga motargument och andra skeptiker.

Vi skulle kunna beskriva den generella uppbyggnaden: inledning, fördjupning, argumentation, sammanfattning och avslutning. Det finns även en mall för uppbyggnad av argumentationen: argument 2, argument 3, motargument, argument 1.

Jag kommer förklara allt det här för er men låt oss börja från början:

Inledning: I inledningen är det viktigt att fånga publikens uppmärksamhet: de ska bli nyfikna, känna för ämnet och dig som talare. I inledningen ska ni introducera ämnet, er tes och er själv. Det är därför bra att tänka på *ethos* och *pathos* när ni skriver den här delen.

Fördjupning: Passa på att förklara ert ämne och tes mer ingående om det behövs.

Argument 2 (det näst bästa): Av alla era argument så kommer vissa vara av högre kvalitet än andra, men det betyder inte att något ska vara dåligt. Börja med att presentera ert näst bästa argument här. Det ska vara övertygande och inbjudande, publiken ska vilja lära sig mer om dina tankar och fortsätta lyssna.

Argument 3: Här placerar ni era lite sämre argument som så klart också är jättebra. Funktionen med detta är att ni gömmer de argument som är lättare att motsätta sig som skeptiker samt att det också öppnar upp för vad som ska placeras sen. Nämligen...

Motargument: Här bevisar ni för publiken att ni minsann har tänkt på motargumenten också. Era svagare argument kan ju väcka ifrågasättande tankar och då är det bra att visa att ni också tänkt utifrån flera perspektiv.

Argument 1: Efter att ha visat att ni förstått komplexiteten i frågan genom att presentera motargument så presenterar ni ert absolut bästa argument, någonting som är logiskt, och svårt att säga emot. Logosargument funkar ofta väldigt bra som argument 1.

Sammanfattning: Det är inte alltid nödvändigt men om ni håller långa tal så kan det vara bra att igen poängtera alla de bra saker som ni hittills pratat om. Det kan också vara bra att upprepa tesen.

Avslutning: I den här delen ska ni göra allt för att publiken ska lämna lokalen med rätt typ av känslor, det är slutet av ett tal som vi kommer ihåg bäst, så var kreativ! Knyt gärna ihop inledningen med avslutningen så att den röda tråden blir tydlig för publiken.

UTVECKLA DINA ARGUMENT! (20 MIN + 20 MIN)

Gruppövning och sedan redovisning: Nu ska eleverna, utifrån den mall som presenterats, vidareutveckla sina argument från förra lektionen. Det är fortfarande max fyra argument och då inkluderat motargumentet. Eleverna ska först diskutera i sina grupper vad som kan göras bättre.

Kan ordningen förändras på argumenten? Var det något argument som visade sig vara för svagt? Behöver ni ett motargument i er egen argumentation för att övertyga möjliga skeptiker?

De ska sedan i par få finputsa sin argumentation för att sedan upprepa redovisningen på samma sätt som förra gången. Publiken ska få kommentera utvecklingen av talen.